

Vincent Van Quickenborne

Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee

Brussel, 20 september 2023

PERSBERICHT

België ondertekent VN-verdrag ter bescherming van de oceaan

Minister Van Quickenborne lanceert campagne om VN-instelling naar België te halen

België zet zich als oprichter van de internationale Blue Leaders alliantie al jaren in om onze oceaan beter te beschermen. In de gebieden die buiten de nationale wateren vallen, bestond hier tot voor kort echter geen juridisch kader voor. Na meer dan 17 jaar onderhandelen werd in maart door de Verenigde Naties het BBNJ-verdrag goedgekeurd dat de bescherming van gebieden in internationale wateren mogelijk maakt. Dit verdrag treedt in werking zodra het door minstens 60 landen ondertekend en geratificeerd is. Minister van Noordzee Van Quickenborne ondertekent vandaag namens ons land het verdrag en roept andere landen op om zo snel mogelijk te ratificeren. De ambitie moet volgens ons land zijn om tegen 2030 30% van de oceaan beschermd natuurgebied te maken. Vandaag is dat maar 1,2%. Later vandaag geeft de minister ook het startschot van de campagne om het secretariaat van dit verdrag, een onafhankelijke VN-instelling, in België te huisvesten. Ons land heeft als diplomatieke hotspot met veel internationale instellingen en als voortrekker in de materie hiervoor het geknipte profiel.

Hoewel klimaatverandering onmiskenbaar is, zijn de gevolgen ervan nog niet onvermijdelijk. Een belangrijke stap daartoe werd in maart 2023 gezet met het akkoord over de bescherming en het behoud van onze oceaan. Het Verdrag voor de Bescherming van Biodiversiteit op Volle Zee (BBNJ – Biodiversity Beyond National Jurisdiction), werd bereikt na 17 jaar van onderhandelingen bij de Verenigde Naties. België speelde een actieve rol in het uitwerken en finaliseren van dit verdrag.

Het belang van de oceaan

Meer dan twee derde van de aarde wordt bedekt door de oceaan. Het zijn de blauwe longen van onze planeet. Ze slaan CO₂ op, produceren zuurstof en fungeren als buffer voor de klimaatopwarming. De oceaan absorbeert een derde van de CO₂ die door menselijke activiteiten in de atmosfeer wordt uitgestoten. Dit helpt om de opwarming van de aarde te verminderen en het klimaat te stabiliseren. Ze herbergen een schat aan biodiversiteit die noodzakelijk is om deze functies te kunnen blijven vervullen.

De wetenschappelijke gemeenschap heeft keer op keer bevestigd dat deze functies essentieel zijn voor onze planeet. Maar de oceaan wordt ook negatief beïnvloed door vervuiling, buitensporige visvangst en andere menselijke activiteiten.

BBNJ-verdrag

Het verdrag dat in maart werd overeengekomen erkent dat alleen een gezonde en beschermde oceaan, waar biodiversiteit gedijt en de impact van menselijke activiteiten wordt beperkt, een vitale rol kan spelen in het terugdringen van de effecten van klimaatverandering. Zelfs buiten de nationale jurisdicties heeft de mensheid de verplichting om het mariene milieu volledig en in hoge mate te beschermen. Daarvoor biedt het verdrag het nodige juridische kader.

Het zal nu onder andere mogelijk worden om natuurgebieden op volle zee – buiten de territoriale wateren en exclusieve economische zones of buiten nationale rechtsmacht – te creëren. Iets wat tot nog toe op volle zee niet kon. Twee derde van de oceaan konden daarom op geen enkele manier beschermd worden. Slechts 1,2% van de oceaan zijn momenteel beschermd natuurgebied.

Dankzij dit verdrag is een cruciale stap gezet om beschermd natuurgebied op volle zee mogelijk te maken. Natuurgebieden op volle zee zijn gebieden waarin menselijke activiteiten zeer strikt geregeld worden: duurzame scheepvaart, wetenschappelijk onderzoek met respect voor de natuur, duurzaam watertoerisme, geen ongebreidelde visserij.

Ons land pleit er, onder meer via de oprichting van de internationale Blue Leaders alliantie, al langer voor om tegen 2030 minstens 30% te beschermen. De wetenschap is het erover eens dit noodzakelijk is om een weerbare oceaan te hebben die impact heeft op de klimaatverandering. Met 30% bereiken we het keerpunt om ook de andere 70% leefbaar te houden.

Naast de natuurgebieden op volle zee spreekt het verdrag ook over de toegang tot mariene genetische bronnen en de eerlijke verdeling van de voordelen die daaruit voortvloeien, milieu-effectbeoordelingen van activiteiten op hoge zee, capaciteitsopbouw en de overdracht van mariene technologie. Het verdrag zal, net als het klimaatverdrag, ook een jaarlijkse COP 'Conference of the Parties' organiseren.

Snelle ratificatie is essentieel

Deze namiddag vindt in New York in het kader van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties de officiële ondertekeningsceremonie van het BBNJ-verdrag plaats. Voor ons land tekent minister van Noordzee Vincent Van Quickenborne. De openstelling voor ondertekening is een essentiële stap voor een snelle ratificatie van het verdrag.

Als Blue Leader zal België haar gewicht in de schaal werpen om snel het eerste natuurgebied op volle zee te kunnen vastleggen. Het BBNJ-verdrag heeft echter 60 ratificaties van landen nodig om in werking te treden.

Het is om die reden dat België deze ochtend samen met Costa Rica, Frankrijk en de Europese Unie een BBNJ-Breakfast organiseert. De vele oceaanleiders die present tekenen, zullen zich ertoe verbinden om snel de 60 ratificaties te halen die nodig zijn. Doel is om dit te bereiken tegen de VN-Oceaanconferentie in 2025.

België kandidaat voor VN-secretariaat in Brussel

Net zoals dat voor andere internationale conventies het geval is, zal er voor BBNJ ook een secretariaat opgericht worden. Dat zal een aparte instelling zijn, dus niet onder de VN-koepel in New York. Dat is belangrijk om het nieuwe verdrag slagkracht te geven. Er zal immers een onvermijdelijke lobby zijn tegen

het vastleggen van natuurgebieden op volle zee. Een onafhankelijk secretariaat kan dan een echte vuist maken met een eigen budget. Het verdrag is immers, eenmaal geïmplementeerd, afhankelijk van de effectiviteit van zijn secretariaat om de bescherming van de volle zee af te dwingen.

Minister Van Quickenborne lanceert vandaag in New York de campagne van ons land om deze VN-instelling in Brussel te huisvesten. Ons land is als diplomatieke hotspot en thuishaven van heel wat internationale instellingen de geschikte plek hiervoor. Bovendien is ons land steeds een voortrekker geweest in deze materie. Zo is reeds 37% van de Belgische Noordzee beschermd natuurgebied en was België in 2019 reeds de oprichter van de internationale Blue Leaders alliantie die ijverde voor een goedkeuring van het VN-verdrag met als doel om tegen 2030 30% van onze oceanen te beschermen.

Vincent Van Quickenborne, minister van Noordzee: *“De oceanen zijn de blauwe longen van onze planeet. Ze nemen CO2 op, produceren zuurstof en werken als buffer om klimaatopwarming tegen te gaan. Maar die rol kunnen ze alleen vervullen als ze gezond blijven en effectief beschermd worden als natuurgebied. En daar knelt het schoentje. Wij hebben al 37% van onze Belgische Noordzee beschermd als natuurgebied. Maar wereldwijd gaat het om nauwelijks meer dan 1%. Dat komt omdat twee derde van de oceanen internationale wateren zijn, waar geen enkel land voor bevoegd is. Daarvoor was een VN-verdrag nodig. Dat is in maart, na 17 jaar onderhandelen, eindelijk goedgekeurd. België heeft hierin altijd een voortrekkersrol gespeeld. We hebben een internationale coalitie op de been gebracht om de druk op te voeren. En we blijven dat doen. Het BBNJ-Verdrag treedt in werken zodra 60 landen het tekenen en ratificeren. Daarom zijn we hier vandaag om als een van de eerste te tekenen. Met dit verdrag willen we ervoor zorgen dat 30% van de oceanen beschermd natuurgebied is tegen 2030. En het onafhankelijk internationaal secretariaat dat hierop toeziet, willen we naar België halen.”*

Perscontact

Maxim Laporte

Woordvoerder

maxim@teamjustitie.be

+32 474 77 70 30